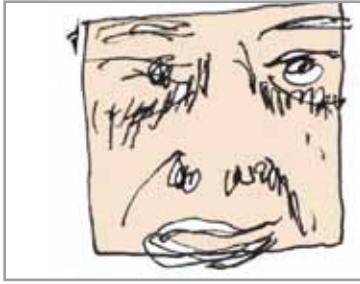
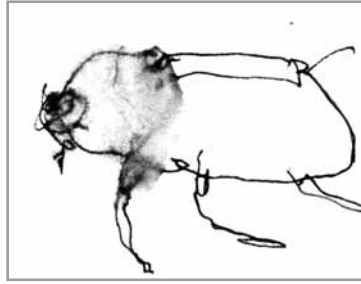


Aula oberta

Josep M. Fonalleras / Dibuixos: Marc Vicens



- No cal demanar tantes explicacions.



- Com més amplies, més imprecís és el que veus.



- Perfectament bé en els episodis intermedis.



- No cal acabar-ho. Acostem-nos-hi desde la perifèria.



- El Quixot té un argument egoïsta.



- Igual que Èdip, vols fer el bé i acabes fent el mal.



- Tot text té la clau del seu propi misteri.



- Actualment l'argument que triomfa és la mutació.

Jordi Balló és professor de Comunicació Audiovisual de la UPF i cap d'exposicions del CCCB. És autor, entre d'altres, de *La llavor immortal*, *Imatges del silenci*, *Els motius visuals en el cinema* i *Jo ja he estat aquí*. Dirigeix el Màster de Documental de creació a la UPF i han estat impulsor de projectes com *Mones com la Becky*, de Joaquim Jordà, *En construcció*, de José Luis Guerín; i *Cravan vs Cravan*, d'Isaki Lacuesta. Té el premi Serra d'Or de 2006 i el Nacional de Cultura de 2005.

Ha clos l'assignatura sobre teoria literària impartida pel professor Xavier Pla a la Facultat de Lletres, amb una xerrada sobre "Els arguments universals al segle XXI".

Compto almenys seixanta pel·lícules citades per Balló en els més de seixanta minuts que parla davant dels estudiants. Potser em quedo curt. És doncs, una pel·lícula per minut, i segur que em quedo curt. La gràcia de Balló és que no fa un exercici de complaença o d'erudició inútil sinó que cada un dels films que esmenta (amb noms i cognoms, directors i actors) és una il·lustració dinàmica del discurs que manté en una calorosa tarda de maig, a l'aula A6 de Lletres. El discurs? En aparença senzill: hi ha uns determinats mecanismes gràcies als quals sabem coses que no sabem. L'espectador de cinema percep, per una mena d'intuïció assumida, els tipus d'argument que se li plantegen sense necessitat de conèixer els orígens clàssics, aquella "llavor dels somnis" que ha infantat la narrativa visual contemporània. Hi ha arguments que responen als esquemes d'un viatge, dels conflictes d'una comunitat o de la pèrdua de la identitat. Hi ha, en els primers anys del segle XXI, tres models específics que responen a categories que Balló identifica amb els prototips "edípic", "òrfic" i "de mutació o metamorfosi". És difícil resumir en poques paraules cada un d'aquests referents dramàtics. Per no embolicar-nos gaire, en el primer resulta que "quan comença la narració, ja ha succeït tot; hi ha un coneixement que es revela amb retard i que implica un reconeixement de la culpa". En el segon, ja no es tracta de baixar als inferns, com va fer Orfeu: resulta que els inferns han pujat. Tenim l'infern entre nosaltres, a la superfície. El tercer argument característic del XXI és que hi ha més personatges mutants (que han patit una transformació irreversible) i menys personatges escindits (que podrien capgirar el procés). "La metamorfosi" de Kafka és el referent literari. Una persona continua com abans, però amb nous atributs i nova aparença.

Balló no simplifica sinó que acumula. Acumula mirades i les converteix en categories. Parteix de l'anècdota i dibuixa universals. La virtut de les seves lectures és que executa aquesta operació intel·lectual amb l'elegància i l'evanescència de qui bufa i fa ampolles. Amb el rigor i la solidesa de qui traça camins.